

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 — ;
Negyedévre 3 — 50 ;
Egy hónapra 1 — ;
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábon petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
hirdetése alk. szerint jutányos áron vételnek fel. Bélyeg-díj mia
den külön beiktatásért 30 kr.

Lobanov halála.

Debreczen, szept. 1.

(k.) Az orosz politika rejtélyei, valamint az orosz politikusok sorsa kiszámíthatatlan. Alig jön híre, hogy a minden oroszok csárja beutazza Európát s bemutatkozik az uralkodóknál, — felmerül a kérdés: elmegy-e Párisba? A felelet csakhamar megjön reá: elmegy, a többi külföldi udvarok annál nagyobb fénynyel készülnek fogadni, ő maga annál nagyobb ünnepélyességgel készül megjelenni.

Meg is kezdi a látogatást Bécsben, de előre küld száz meg száz detektivet, kíséretül, azaz őrségül kér egy negyvenezer főből álló hadsereget s mire mindezt megkapja: jön a hír, hogy a berlini fogadtatását lerendelték. Rejtély az orosz politika utja, semmi más.

De ha az eddigi is rejtély volt, mennyire kiszámíthatatlan, mennyire meglepő az a legújabb fordulat, amelyet tegnapi jelentetünk, s a mely a Lobanov-Rostovskij herceg, az orosz csár és birodalmának külügyminisztere, néhány évvel ezelőtt még bécsi nagykövetének haláláról beszélt ép azon útjában, amely csárja kíséresékepen tőlünk vezetett hazafelé.

Most, a részletek abszolút ismeretlenségében magáról a halál okáról egy egyáltalán nem akarunk beszélni, bár egyáltalán nem lehetetlen, hogy az sokkal többet megmagyaráz az orosz politika rejtélyeiből, mint bármiféle okkodás. Mi úgy fogjuk fel a személy halálát az orosz külügyminiszteri szék megüresedésénél, mint teljesen az emberi élet véletlenségeinek szomorú játékát.

Mindazáltal épen e halál ideje folytán különös folytonosságunk kell azt tekintenünk, amely megérdemli, sőt egyenesen parancsolja, hogy megálljunk felette.

Az a külügyminiszteri hulla, amelyre ma egész Európa szeme bámul, nemzetek és világrészek jövő sorsának titkát viszi a sirba magával, olyan sorsfordulások titkát talán, a mely az ő sirba szállta folytán sohasem fog a mi szereink előtt lejátszódni, holott különben talán a legközelebbi napokban már szándékozó avagy lelkes tanui lehettünk volna.

Mert hiszen fontos események előtt állunk.

Törökország a bomlás proceszusának igen előrehaladt stádiumában van, Európa összes diplomataiból álló derék és jó férfiak doktor-konziliumot tartanak felette, immár hónapok óta mint állandó ta-

nácskozást. A »beteg ember« lázas vízióinak gyakran ismétlődő rohamai között nem csoda, ha gyakran fordul a kaczagó örökösök és résztvevő szánakozással körülálló szomszédok kérdő tekintete a leghatalmasabb — ha ugyan tán nem is legtudósabb — intéző orvos, az orosz külügyminiszter felé. Mert körülbelül az ő kezében van Törökország sorsa.

Hiszen ismeri mindenki, hiába hirdetik apokrifnak, mégis hiszik a valódiságát Nagy Péter végrendeletének, a mely a délfelé törekvést és a konstantinápolyi Aja Sofia mecsetre félhold helyett kettős kereszt tűzését jelöli ki az orosz politika végleges céljául. S csakugyan, azóta valahány orosz háboru volt, valamennyi háta mögül ez a cél látszott ki, ha eddig semmi haszna nem volt is belőle. Legutóljára a san-stefanói béke volt az, a mely nyilvánvalóvá tette ezt a célt, de a mely akkor nem arathatott sikert, Andrássy Gyula gr. államférfiui belátása folytán.

Igaz, hogy az Andrássy utó dai majdnem semmivé tették azt a mit akkor elértünk, — borzasztóan látjuk az eredményeit a bolgár politika fordulásában. Az orosz kéz azonban mindig talál magának eszközt, még pedig nem is valami titkos uton hanem a hitbeli fenhatóság biztos hatalmánál fogva.

Legutóbb az örmény zavargások kezdtek fenyegetni Európa békéjét, azonban — szerencsére-e vagy szerencsétlenségre, ki tudná épen ma megmondani! — az akkori török gyűlölt szabadelvű angol kormány kezelte fogott a zavargók segítségére sietett oroszokkal s a török mindenhatóságnak némi csonkításával — legalább hivatalosan — befejezést nyert a dolog. Megmozdultak tehát folytatóként a krétaiak, akik alkalmat adtak arra, hogy a hagyományos osztrák-magyar politika ismét valljon egy gyönyörű kudarcot a Goluchowszky-proponálta európai blokád kérdésében.

Amint ez a kérdés is, úgy — ahogy előzőre jutott, megtörtént az orosz csár látogatása Bécsben. Ennek ellenhangjaként aztán kitört a konstantinápolyi forradalom. Az örmények azt hitték, hogy ezzel a látogatással immár végleg kisütött az ő napjuk s mozgolódni kezdtek. Az angol spekuláció pedig, — a mely rég megbánta, hogy közös akcióra lépett az oroszokkal, ki neki Ázsiában természetes örök ellensége, — kapott az alkalmon s halászni kívánva a zavarosban pénzzel segítette az örményeket es felbiztatta az Ottomán-bank megostromlására, a mely pedig Európa letéteményese pénz dol-

gában az örökké pénzhányban szenvedő Törökország támogatására — az osztozkodás reményének fejében.

Erre aztán megijedt a vén Európa s véres rémképeket látott jól kifejtve a közelgő háboru fekete alakjaiban, összebujtak Konstantinápolyban a nagykövetek és ráparancsoltak a szultánra, hogy szüntesse meg a zavargásokat, mert különben baj lesz, Lobanov is összeült Bécsben Goluchowskyval s bizonyára meg is beszéltek, hogy miképen kellene ebből a kátyúból kihuzni Törökországot és Európát egyaránt s — mire belle kellene kezdeni a megoldásba: Lobanov meghalt utközben, haza sem érve családja körébe.

Ilyen körülmények között gondolkodóba kell hogy ejtsen minden a politikával törődő elmét a Lobanov halála, mert hiszen két világrész sorsa függ attól, hogy ki lesz az utódja.

Hisszük azonban, hogy urának békeszeretete nem engedi elesni a fonalat, amely Európa békéjét van hivatva összedrótozni, hanem folytatni fogja Lobanov politikáját, amely azóta felmerült nehéz körülmények között egyeoül volt képes megóvni a békét. Az osztrák-magyar politika pedig kullogni fog a maga útján, amely a többi államok lába nyomában vezet, — ahelyett, hogy a szomszédság révén vezetője volna a keleti kérdés végleges megoldásának.

A czári látogatás ünnepségeinek nyomai még teljesen el sem tűntek Bécs városa utcáiról és a táviró ma már, bár zavarosan, szinte érthetetlen szövegezésben azt a fontos, és szenzációs hírt hozza, hogy a czári kíséretnek egyik legnagyobb és legérdekesebb alakja, az orosz külügyminiszter, a kinek minden arcmozdulatát leste a kifejezésekből kombinálni szerető politika, Lobanov herceg hirtelen meghalt.

A távirat szerint ez még vasárnap este 8 óraker történt, a külügyminiszternek a czár kíséretében, Kievbé való utaztában és még rejtélyesebbé teszi az esetet az, hogy ez a hír csak ma délben érkezett ide.

A délelőtti órákban a fővárosban rebesgették ugyan, az eseményekkel szemben oly nagyon is érzékeny tőzsdén az árak és értékek rohamosan hanyatlottak, de a közelebbi részletek hiányzanak, a hirtelen halált kísérő körülményekről a hivatalos táviró mélységesen hallgat.

Lobanov herceg, az oly titokzatos módon elhunyt külügyminiszter, úgy szólván minden faradság nélkül emelkedett a földi szerencse egyik legmagasabb fokára.

1825-ben született, 1850-ben már diplomáciai attasé volt Berlinben, — 1859—63-ban pedig már Oroszország követjeként szerepelt Konstantinápolyban is ismerhesse meg.

Kissé romantikus izü ügy ragadta ki ez állásból. Vissza kellett térnie hazájába, ott egy ideig rendelkezési állásban volt, míg nem az oreli kormányzóság élére került 1867-ben Orelben, kormányzóságának székhelyén, csakhamar feltűnt és kellemes benyomást tett gyors felfogása, szellemi simulékonyága, a mely az ő katonás külsejével olyannyira ellenkezni látszott, európai gondolkodás módja, élénk érdeklődése az iránt, a melynek sikaraival maga is kacérkodni szeretett igazán népszerű kerületi főnök volt, a mi ritkaság számba ment az akkori Oroszországban. Nem sokáig hagyták e helyen. Már nyolcz hónappal később a belügyminiszteriumba hívták. Ott dolgozott egy ideig, aztán ismét a diplomácia finomabb és több szellemet igénylő feladataihoz szoltottak. Londonba került, a hol megalapította hírnevét. Aztán Bécsbe jutott. Epp úgy mint a Keletet, pontosan tanulmányozta Oroszország nyugati két rivalisát, — Anglia és Ausztria-Magyarországot is. Mint ezek különleges ságainak pontos ismerője, mint az e viszonyokba teljesen beavatott államférfiu foglalta el azt az állását, a honnan a halál most oly hirtelen kiragadta.

Hogy II. Miklós csárnak ki ajánlotta őt, a minden önálló gondolkodást és rendszert nélkülöző Giers utódjaul, az titok. Tény azonban, hogy egy napon a csár és az ő jövődőlő külügyminisztere igen jelentőségteljes kihallgatás alkalmával állottak egymással szemben.

— Mi a programja? kérdezte tőle a csár.

— Laissez moi faire et vous serez content. (Engedjen cselekednem és meg lesz elégedve.)

A csár megelégedett a válaszzal. És ez nagy hasznára vált, mert Lobanov azóta szerencsés kézzel intézte Oroszország külpolitikáját és egyik sikert a másik után aratta. Az ellentéteket oly ügyesen elsimitani tudó természet a belügyekre is nagy befolyással volt, mert akár mint erősítgetik is, hogy az új irány Oroszországban a III. Sándor csár által megjelölt utakon haladt ezek az utak mégis elhagyottaknak látszanak. Az abszolutizmus él és uralkodik ugyan, mint azelőtt, de legalább úgy látszik az igyekezet az észszerű, felvilágosodott és a reformok iránt bárátságosabb indulatu abszolutizmus felé.

Hogy ennek lesz-e sikere, az most L o-

b a n o v halála következtében legalább igen hosszú időre kétségessé vált.

A külügy politika terén, L o b a n o v tulajdonképpen szerepkörében, az elhunyt külügyminiszter legalább is oly hatalmas volt, mint maga a csár a maga szerepében.

A mint a csár is függni látszik a sok egymásba folyó hangulattól, úgy az orosz külügyminiszter sem tagadhatja meg a tradíciókat és felfogásokat, a melyek évszázadok óta észrevehetőleg, de látatlanul is az orosz politika szövevényét megállapítják és a melyek ugyancsak észrevehetőleg, de látatlanul is a szüntelenül keresett cél felé vezetik azt.

Hogy hol ez a cél? Ki ne tudná ezt? Konstantinápolyban.

A mai orosz politikát azonban inkább a pihenés vágya jellemzi és L o b a n o v, a mennyire eddigi tényeit megítélni lehetett, — legékezebb szószólója volt e politikának.

Hirtelen halála persze aggodalommal töltheti el Európát. Mert ki tudja mily irányt hoz magával utódja. Keleten ugyanis annyi a robbanó anyag, hogy csak egy szikra kell belerendül az egész világra.

Bécsben a csári napok alatt Lobanov sokat értekezett Goluchovszkival. Az udvari hangverseny alatt feltűnt, hogy a csár maga hosszas beszélgetést folytatott a török nagy követtel. Uralkodók és diplomaták nem a bölcselással töltik el idejüket, néhány szó népek és országok végzetét képezheti.

Lobanov a sirba vízi magával térveit. Politikai végrendeletét még meg sem írhatta, mert Bécsből már haza sem érhetett, oly hirtelen halt meg. Halála mindenesetre nagy veszteség nemcsak a csárna, de az európai politikára nézve is, mely benne a béke garanciáját látta. Hogy teljesen joggal-e, az talán hamarabb megválik, mint gondolni lehetett.

Lobanov herceg külügyminiszter már Bécsben időzése alatt nem jól érezte magát s a visszerk elmeszesedéssel panaszzkodott. Ismételen kijelentette, hogy ha Boroszóba ér, masszage gyógykezelésnek fogja magát alávetni. Midőn Eulenburg gróf nagykövet kíséretében Nigra olasz nagykövetségbe volt az ájuláshoz. Ezért változtatta meg eredeti szándékát, hogy huzamos ideig maradjon Bécsben és ezért utazott el a csári párral hazafelé. A külügyminiszter halálát szívzédülés okozta.

Akkor a csinos külső, irni-olvasni tudás és a mindent koronázó lelkesedés elég volt arra, hogy valakiből jó »aktor» legyen. Hölgyeknél még az olvasási tudományt is elengedték, mert hiszen azért van az embernek udvarlója vagy ferje, hogy addig olvassa föl a »rolét» míg hallomásból meg nem tanuljuk.

És mennyivel jobb világ volt ez! . . . Akkor még nem voltak diplomatikus színészek mint ma, s a konzervatoristák nem foglalták el a legelső pozíciókat minden tisztességes társaságnál. Korosabbaké volt az elsőség s a kezdő nem játszhatta rögtön Hamletet, de boldog volt, ha neki osztották az első vagy második csatlóst.

Most a fiatal ember mint diplomatikus színész kerül ki a konzervatoriumból, minden modern szerep a kis ujjában van, este aztan tele léniázza az arczát, egész mappát csinál a képére s kész »jellemszínész». Akkor az első színész is flastrommal ragasztott az orra alá egy kis szőrt s játék után gondosan eltette, hogy meg maradjon neki az egész szezonra. Festék is csak kétféle volt: pirosítónak egy kis »kugellak» meg a téglifeneke, melyet a gyertya lángja fölé tartott az ember s kész volt a feketítő.

Ki hallotta akkor híret a »öngendlicher Teint Nr. 2» vagy »Krakter-roth» és »ránsz» festék»-féle elnevezéseknek?

Ama szép időben Zsiga bácsi és neje hirneves színészpár volt. Urambátyám első hérosz, kedves neje pedig páralan tragika volt.

Bámulták és tapsolták öke: országszerző és még most is a dicsőség tetőpontján állná-

Néppárti gyűlés Erdődön.

— Kiküldött tudósítónktól. —

Erdőd, aug. 31.

A néppárt eddigi balsikereit Szatmár-megye E r d ő d községében ismét egygyel gyarapította.

Már az ünnepi szónokok fogadtatása a vasuti állomásnál oly szájalmas képet nyújtott, hogy a balsikerektől edzett néppártot is meghökkentette.

Az állomásnál a fogadásra H i r l y főtisztelendő ur 42 hívével és egy 6 tagu lovasbandériummal megjelent s a nélkül, hogy csak egy éljen hangzott volna, a kölcsönös bemutatkozások után a papi lakba hajtottak.

Délben vette a liberális és független párt impozáns felvonulása kezdetét és alig egy óra lefolyása alatt 800-ra szaporodott a messzevidékről összesereglett választóközönség.

Három órakor megjelent a templomtéren felállított szónoki emelvényen M o l n á r János apátplébános, mint a gyűlés elnöke kíséretével és ebben a pillanatban kitört abezug és éljen, melyet a 800 liberális és 600 néppárti véghez vitt, oly óriási mérvet öltött, hogy N a g y Ákos fősolgabíró minden erőködése kárba veszett, hogy a szónokok meghallgatásának érvényét szerezzen.

Ily körülmények között a fősolgabíró Molnár beleegyezésével a gyűlést felosztottanak nyilvánította. A 45 csendőrlégény alig egy félóra alatt a teret a legnagyobb rendben E d v y István csendőrhadnagy vezetése alatt megtisztította mire a nagy számban egybegyűlt vidékiek kocsikon elhagyták a néppárt legujabb kudarcának színhelyét.

Feltűnést kelt a vidéken gróf K á r o l y i Istvánnak, mint a gróf Károlyi Alajos vagyonekezőjének az uradalmi tisz-

nak, ha a direktornak nem volna az az ördögös bogara, hogy csak a fiatalokat protezsálja . . .

Mindig csak új darabok, új betanulással. És mi-coda bolond dolgokat irnak most az emberek!

»Ahol unatkoznak«, 47-ik cikk», Dóra. Egyszerre harmincz ember is van a színpadon, mely egy tele van halmozva mindenféle kerévtel és asztallal meg székekkel, mint valami butor-rakár.

Hej, milyen más idő volt, midőn még »Hinkó«, »Vasalarczos«, »Lázár a pásztor«-ban mutatta meg az ember, hogy mire képes a művész!

Ilyen ábrándokba merülve üldögélt Zsiga bácsi kis szobáczkájában, szemlét tartva egy csomó szerep fölött, melynek mindegyike úgy tűnt föl előtte, mint egy-egy sirba kötözött kedves rokon, családtag, melyeknek ő adott egykor életet s melyeket sirjukból talán sohasem fog többé föltámasztani a direktor!

Egyszerre csak fölnyilt az ajtó és neje, Aurélia lépett be sápadtan, könnyes szemekkel s valami összehajtott írást dobo't az asztalra.

Zsiga hácsi részvételtjes arczkifejezéssel közeledett élete párjához s hangja reszketett a gyöngédségtől midőn megszólalt:

— Édes . . . Mi lelte magát — kedves? Ujból valami megaláztatás?

— Ah! Édes, ezt már nem lehet elviselni! Nézze, mit osztottak nekem! »Peleskeiben a boszorkányt! — Nekem! Nekem, ki Griseldisben arany serleget kapott s kit Mikalának fehérbe öltözött leányok kószoruztak meg!

tekhez intézett ama leirata, hogy a mai ülésen úgy a néppárt, mint a liberális párttal szemben semleges álláspontot foglaljanak, ellenben a kegyuri papoknak szabad kezet engedett.

A tisztelendő urak a hallgatag beleegyezést alaposan ki is használták s hogy sikert nem arattak, az nem a kifejtett tevékenység mult.

S z e m e r e Miklós, hogy magát a vidéken megkedveltesse, S z ü c s Gyula szatmárhegyi alkapitány tanácsadójának kérelmére. egy román pap leánya mai esküvőjére diszes koszorut és csokrot küldött.

Annai azonban konstatálható már most, hogy S z u h á n y i Ferencz képviselő helyzete S z e m e r e Miklóssal szemben nem valami rózsás.

Iskolai értesítők.

Debreczen, szept. 1.

II.

A debreczeni ev. ref. főgimnázium Értesítője az 1895—96. iskolai évről.

Közli D ó c z y Imre igazgató.

Ez az értesítő is teljes bőséggel és részletességgel számol be a főgimnázium mult évi életéről.

Bevezető értekezésül S. Szabó Józsefnek 1894. szept. 20-án mondott s az 1894—95-iki értesítőtől az iskola története által kiszorított székfoglaló értekezését közli A z ó k l a s z s z i k a i k ö l t é s z e t n e v e l ő h a t á s a czimen. A két ivre terjedő értekezés tárgyának általános kifejtése után kiszakítja a tanügy történetéből és sorra ismerteti a mult és a jelen tanterveiben az erre vonatkozó részt.

A székfoglaló után G é r e s i Kálmán Ünnepi beszéde következik, melyet az 1896. május 9-én tartott ezredévi iskolai emlékünnepen mondott. Volt alkalmunk erről a beszédről annak idején megemlékezni s annak

remek felépítését megdicsérni s megróni azt a pótolhatlan, de egyszersmind a beszéd összes jelességeit a feledés homályába borítani parancsoló hiányát, hogy mindenről van benne szó, még a meg nem állapotodott kiegyezés dicséretéről is egy fejlődő lelkű tanuló ifjuság előtt, csak épen a nagyok legnagyobbját, K o s s u t h Lajost nem tartotta Géresi ur arra méltónak, hogy beszédében megemlítsen!

Olvasván ezt a beszédet, még kiáltóbb az a vétkes mulasztás, a melyet a debreczeni főiskola ünnepi szónoka azon a helyen elkövetet, a mely tanuja volt a K o s s u t h Lajos legnagyobb diadalának! Mi magunk itt meg tudjuk magyarázni magunknak a dolgot, hanem az Értesítő szétment az egész országba és ott, a hol olvassák, az Értesítő közleményeiből az iskolára vonnak tanulságot. Nem mulaszthatjuk el tehát ez ellen óvásunkat eleve is kifejezni, annyival inkább, mivel akkor már G é r e s i ur ugyis csak névleg volt a debreczeni ev. ref. főiskolának tanára... Adja Isten, hogy utódja tudományban elérjé igazságszeretben pedig összehasonlíthatatlanul túlhaladja tanári székeben!

Az év történetéből felemlítésre méltó azon — az értesítőben is hangsúlyozott — körülmény, hogy Debreczenben három negyedik osztálynak csak egy ötödik osztály folytatása van, az abba való felvételre épügy felszofolónak a tanulók, akár az I. osztályban.

Érdekes, hogy ez a zavar egy jótékony alapítványnak lett szülő anyja. Ugyanis özv. P o l g á r Gyuláné fia is kiszorult, de később bejutott; ennek öröme az anya 200 ft alapítványt tett szegény tanulók könyvvél való ellátására.

A tanév szept. 9-én kezdődött s különös zavarok nélkül folyt le, mindamelllett, hogy a 15 rendes tanár mellett alkalmazott h. tanári állás sok nehézség és próbálgatás után sem volt betölthető. A tanári karban két változás esett, egyik K o v á c s János nyugalomba vonultával, a másik G é r e s i K. kinevezetésével.

Az intézet korszerű felszerelése tekintetében minden meg van téve, a még kifogás alá eshető dolgok felújítása a folyamatban van; a régi, alkalmatlan padoka az év folyamán két teremben cserélték ki mo-

dern rendszerű ujjakkal. Az ifjuság erkölcsi állapota kielégítő, egészségi állapota türehtő volt. Hazafias ünnep kettő volt: márcz. 15-én és az ezredévi emlékünnepe máj. 9-én. Az ezredévi orsz. tornaversenyen ezüst érmet nyert 5, bronzérmet 6 növendék. A kiállításon szépen vett részt az iskola, ugy a régiségek, mint a modern haladás tekintetében.

A közös anyakönyvtáron kívül van a kollegiumban nyilvános tanári olvasóterem, (melyben a tanév folyamán 2504 olvasó 2876 művet használt), kép- (mely áll 74 képből és 8 szoborműből), és numismatikai (4000 ft értékben) gyűjtemény, kézi (718 mű 875 köt), ifjusági (269 m. ü. 1432 kötet), szegény tanulóknak (285 drb) könyvtára, történelmi és földrajzi eszközök (136 db), klasz. fil. mezeum (illusztrált mű 6, kép 31. gipszöntv. 28 db), természetrajzi mezeum (állat 1866 nem, 4726 faj, növény 589 nem, 3998 faj, 24 cellulose min'a, ásvány 14648 db), régészeti és népművészeti mezeum (864 tit.) természettani szertár (1467 db), rajzeszközök (392 db) tornacsarnok (téli 272, nyári 310 db).

Az iskolai jótétemények állanak benlakásból, tandíjmentességéből, tápintézetből és 82 ösztöndíjből. A gimn. ifjuság körében működik az ifjusági önképzőkör.

Az intézetre vonatkozó statisztikai adatokból közöljük a következőket: felvételtett 787, vizsgát tett 748 tanuló, kik közül volt: ev. ref. 647, r. kath. 32, ag. ev. 19, g. k. 2, g. kel. 1, izr. 47, magyar 740, német 6, tót 2, jutalmazott 43, ösztöndíjas 131, egész tandíjmentes 60, jeles 76, elégtelen 135.

Az értesítőt az új tanévről való tájékoztatás fejezi be.

III.

A szatmár-németi államilag segélyezett ev. reform. főgimnázium 1895—96. évi (XXVI-ik) értesítője. Szerkesztette Borsos Benő igazgató tanár.

Ezen az értesítőn már megérzik az általam kezelt szék, habár egyelőre csak a segélyben nyilvánult, a mennyiben össze-vissza 5 ivre terjed, a melyből az elvégzett tananyag és az osztályozás hármat kitesz, jut tehát beszámolóra, tanári kar névsorára 1, segélyek, adományok, jutalmazások,

— Az régen volt, édes!

— De ami ma történt velem, az nem volt régen, az ma volt.

— És mi történt ma magával, édes?

— Képzeld csak, az öltöző helyemet elfoglalták; egy pisze orru konzervatoristát ültetett a direktor a helyemre, engem pedig a karhölgyek szobájába utasított.

— Ez sok! kiáltott Zsiga bácsi, öklével a színház felé fenyegetve, majd könnyező nevéhez sietett s megcsókolta kezét és homlokát.

— Vélünk méltatlanul bánnak édes; nagyon, nagyon méltatlanul. Suttognak, kacagnak megettünk, ha megpillantanak. — Nincs semmi tekintélyünk s ez ifju emberekben semmi tisztelet irántunk. Multkor is hallottam, midőn Ballavári, az a fiatal tacsó, így szólt a hátam megett: »A színész ha megvénül, haljon meg.«

— Oh! Hallgass! hallgass édes! Mert ez rémes még gondolatnak is! szólt erre megdöbbenve a nő s keblére ölelte férjét, mintegy megóvni igyekezve őt a halál fagyos érintése elől.

Az agg színész pedig szeliden térdeire ültette aggódó életparját, czirógatta arcát kisimozatta homlokából a haját, hogy annál édesebb csókot lehelhesse rá, majd a kezét fogta s mint mikor kis gyermekkel szoktunk enyelegni, kissé tüskés álláshoz dörgölte a palyolat kacsókat s félig szemrehányó, félig incselkedő hangon mondá:

— Ugy-e édes, most már maga is beláthatja, hogy helyesen cselekedtem, mikor az n—i új direktornak irtam. Ott új színházat építettek, nagy személyzetre lesz szükség, s

ha mi oda megyünk, bizonyonyal különb bánásmódban fogják részesíteni az ilyen érdekekben gazdag művészpárt, mint maga édes, meg én!

— Igaza van, kedves, tökéletesen igaza van, hejyesen teszi, hogy ki akarja ragadni magát és engemet is e tömkelegéből a bánalmaknak. Én csak azért neheztem, hogy oly kiváló művész, mint maga, kinek a művészi körökben általánosan elismert neve van — ajánlkozik és kinalja magát, a helyett, hogy ugy intézte volna a dolgot, hogy meghívják. Igen, mi méltán várhattunk volna meghívást.

Bánatos mosoly vonult el az öreg művész ajkán s neje füléhez hajolva, alig hallhatóan suttogta:

— Öregsünk már, édes! Kegyed nem annyira, mint én! S mert a fiatalságnak áll a világ, könnyen megfeledeztek volna mi rólunk s azért hívtam fel az n—i direktor figyelmét, mert nem ajánkozás volt az, csak pusztán figyelmeztetés. Annyira nem alazom meg magamat és művészi hírnevünket, hogy alkuba bocsássam személyünket. Nem! Oh nem! — Most csak az a kívánatsz, hogy a direktor minél előbb válaszolna, hogy én itt felmondjam a működést mindkettőnk nevében, — mert ez a dolog így továbbá nem maradhat...

E perczben nagy robajjal csapta be a lakai a külső ajtót, mire az öreg művész pár — mint két csokolódzó gerle fölriadt:

— Magyar színművész: Felhósi Zsigmond! kiáltá egy rekedt hang s valami paksamétát dugott be az ajtón.

— Farkast emlegetünk s a kert alatt

jár! szólt egyszerre a művész pár s előbb a férj nyult a levél után aztán az asszony.

— Levél? — kérdé a nő.

— Igen, levél, viszonzá a férj, egyik remegő kezében a szemüveget, másikban a levelet tartva.

— Alá kell írni, dörmög a levélhordó s felüti a nagy könyvet, melybe az agg művész minden méltóságát összeszedve, rengeteg manupropriát kanyarít.

Egy »Aszolgája«, egy hatalmas ajtóbecsapás s az öreg művészpár ismét szemtől szembe áll egymással.

Nagy szünet. Mindketten mozdulatlanul nézik a levelet.

— Ez az!

— A mit várunk?

— Igen.

— Milyen nehéz?

— Mi van benne?

A férj fölbotja a levelet, a nő kihuzza azt a valami, a mi a borítékban rejlik, a férj felbotja s a mint tekintete a nagy összehajtott iv föliratán akad, minden kihull kezéből, összenéznek, majd köny lopózik. szemeikbe és s rva borulnak egymás karjába.

— Szerződés!

— Multunk dicsősége!

— Jövönk reménye!

— Derék ember ez az igazgató! Ismerem gyermekkorában; dadogja a férj.

— Én egyszer az ölemben altattam el — rebege a nő.

(Vege köv.)

szertarak, egyesületek stb. ismertetésére 1 iv. Értekezésként vagy más hasonlóról szó sincs. Ilyen körülmények között bizony nehéz dolog a kivonatolás, mikor még csak a május 9-iki ezredévi ünnepélyen mondott tanári alkalmi beszéd sem tartja a statisztikai adatok halmazát.

Kérdjük: kinek készült ez az értesítő? A kormánynak, vagy a fentartó testületnek talán? Nem, mert azok számára nem kellene kinyomtatni. Ha pedig a tanulóknak, úgy olyan alakban kell azt adni, hogy a tanulók el is olvassák.

A gimnáziumba beiratkozott 299, vizsgálatot tett 208 tanuló, egészségi állapotuk megnyugtató, — előmenetelük és magaviselésük azonban hanyatlott. Az orsz. tornaversenyen nyertes lett 3 tanuló. Az intézet a folyó évben nyert először évi 8000 frt államsegélyt mely mellé még 32,000 frt építési segély szükséges. Jutalmazás és segély címén a tanulók közt kiosztottak 206 frtot.

A tanári testület 11 tagból áll. A tanulók közül jeles volt 13, bukott 65. Figyelemre méltó jó szokásként tűnik fel az értesítőben a jeles tanulók neveinek kövér betűkkel nyomása.

Az intézet kebelében van: Tanári kézi könyvtár (all 415 műből 563 darabban), a Nagykönyvtár (statisztikája hiányzik). Ifjúsági könyvtár (all 397 műből 550 kötetben). Algimn. könyvtár (315 mű 326 kötetben). Szegény tanulók könyvtára (87 drb). Természettani szertár (8 drb fali kép, 232 eszköz). Vegytani szertár (150 vegyszer, 38 eszköz). Természettajzi szertár (1563 drb állat, 1197 drb növény, 1234 drb ásvány, 222 fali kép). Földrajz-tört. szertár. Filológiai muzeum (80 drb kép, 12 drb gipszöntvény), Rajzszertár (minta 290, modell 40, eszköz 13 drb). Régisé- és éremtár (2613 drb). Tornaszertár. — Alapítvány van 12, adományok összege 159 frt 10 kr. Az értesítőt az új tanévre vonatkozó tájékoztatás zárja be.

A Zobor-hegyi ünnep.

— Budapesti levél. —

Aug. 31.

Három völgy közepén a Zobor hegye. Ahol az emlékoszlop áll, az erdő már eltűnt, fenyér van. Bajos volna megállapítani hol volt a Zoborra emlékeztető fa. Puskaalósnágyra bokrok, azokból mindenki tép egy emlékre való. Az emlékmű, mely Bereczki tanácsos terve szerint készült egyszerű obeliszk, bronz turul-szárnyakkal. Tíznyolc méter magas, gránitból való, de tekintélyes, cziczoma nélküli való komolyság.

Jobbra zöld lombsátorból kápolna, amelyben Bende püspök áll teljes ornátusban, nehez infulával, ezüst pástort bottal. Egy fényes, ragyogó eremita a zöld kalyibában, mely körül nagy közönség áll főveget leveve. A szónokok számára a lombsátort készítettek Hatrább a honvédség díszszázada, melynek sortüzelése feleletet ad a domb oldalán elpukkanó mozsaraknak. Mikor a miniszter a király nevét említette, az éljenzés szava elnyelte a löszerszámok hangját.

A tábori mise végével Bende püspök nagyhatású hazafias beszédet mondott.

Mozeshez hasonlította magát, akit az isten felvezetett Nébó hegyére és onnan megmutatta neki népe országát. Ő is most hegyen van, a melyről végig tekint nemzete multján, a mely telve van hősiességgel és viharral. Nemzete — mondta — fényes apológiája a keresztény heroizmusnak. Történelme, a mióta vitéz karokkal, fényes győzelmek árán magának a hazát megszerezte, láncolata lett egy soha meg nem szakadt küzdelem és szenvedésnek. Soha nemzet annyit nem küzdött és szenvedett. Vértelt önmagáért, vértelt ontá masokért, a mi mindig gondviselészerű, mint hű és hőszívű bástyája minden civilizáció anyjának — küzdött, vértelt egy nagy eszméért, czélért. És ezen magas missziója iránt tanusi-

tott hűségével szívérenek nagy érdekek szolgálataiban bizonyított mártíriumával kivívta magának ezeréves létét, jogot nyert egy örök-kévalóságra.

Azt kérdezte ezután, hogy volt-e nép, mint a magyar nemzet, mely amellett, hogy törhetlen állhatatossággal, kipusztíthatlan életérének szívósságával ragaszkodott szabadságához, nemzeti jogához, másrészt meg a nagy lelkeket jellemző fegyelmességgel mindig meghajlott a rend, a törvényes felsőbbbség és a saját lelki valójából kinőtt törvények ereje előtt? Volt-e nép mely kifejtett jogérzete mellett oly megingathatlan hűséggel lett volna felkent királyához? nincs bizonyára nemzet, — mely a dinasztikus hűség annyi nagy alakjait és alkotásait mutathatná fel, mint a magyar.

Azután arra intett beszédében, hogy gyűjtsük össze ősiségünk nagy és tanulságos emlékeiből mindazt, amit abban dicső apáink erős és hűséges magyar szelleme, hazafias lelke, törhetlen dinasztikus hűsége, lángoló szabadságszeretete államfentartó bölcsesége, valamint azoknak hithűsége, az evangélium talajából kifejlődött erényessége Krisztus iránti határtalan buzgalma megörökített. Ez emlékeket, mint megannyi drágakövet, gyűjtjük nagy gondal, vegyük be lelkeinkbe, azokkal újítsuk fel nemzeti életünket, a zok erejével lépünk be egy málsodiki évezredbe. Végül áldást kért a hazára és királyra.

Bende, a ki igazi magyaros és liberális gondolkodású, békehirdető főpap, nagy hatással szölt. Zajos éljen hangzott fel beszéde végén, a mely bizonyára fajt a klerusnak és a káptalan-nak, mely ma is tüntetőleg távol maradt az ünnepségek től.

Bendét is vissza akarták tartani paptársai de a püspök (akit Bendékuznak neveznek hazafiságáért a parókiákban) nem befolyásolta magát.

A püspök után Percze! miniszter beszélt s ma nem bocsátkozott politikálásba.

Beszédét azzal kezdte, hogy összeforaszva a hazaszeretet által politikai, vallási és nemzetiségi különbségnélkül gyűtek össze most ünnepet tartani.

Aztán megemlékezett az ősök nagy harcairól, fáradságos küzdelmeiről, a melyek a magyar vitézséget, a fejedelemhez való hűséget és a határtalan szabadságszeretetet, az a tiz század, a mely elült felette, nem hogy gyengítette volna, sőt jellemének, karakterének egyik legsajátosabb jellemvonásává tette. (Zajos éljenzés.) Es éppen ezen kiváló tulajdonságai, ezen egyéni és politikai jellemét kiegészítő jellemvonása, társulva a kegyeletteljes vonzódással e haza drága földje, annak minden utolsó hantja és minden utolsó rögéhez. Ezek képezik legbiztosabb zálogát jövőjének, ezek képezik legmegnyugtatóbb és legbiztosabb alapjait a nemzet jövő feuaállításának. Hogy ez valóban úgy legyen, hogy sok — ezredéven át éljen e nemzet és sokáig viruljon e hon, hogy isten áldása kísérje azt, isten adjon neki békét, nyugalmat és ezeknek természetes következményeit, anyagi jólétet, szellemi fejlődést és előmenetelt, boldogságot, meglegegdést adjon neki minden időben oly igazságos, oly jóságos, fenkölt szellemű és oly alkotmányyszerető fejeledelmet, (Eljenzés) mint a minőt szerencsések vagyunk most dicsőségesen uralkodó királyunkban bírhatni, akinek jogára alatt szerencsések vagyunk befejezhetni az első ezredévet és megkezdeni a másodikat: ezért száll most a Zobor ormáról az egész nemzetnek hő imája és legmelegebb fohásza az egek urához: adja isten, hogy ez így legyen, hogy ez így lehessen.

Ezután a vármegye következett. Egyik legrokonszenvesebb, derék tisztviselője Crarusz alispán szónokolt érdekesen, ötletesen, óriási hatással.

Beszédében, melyet az éljenzés gyakran felbeszakított, kifejtette, a felvidékiek mily nagy hálaival toznak azok iránt, akik a millenniumi em-

lékek eszméjét megvalósították. Szerencsés inspiráció volt ez ünnepeseg rendezése a melyek felelevenítik a mult dicső emlékeit, tanulságait. Ennek tudatától és a hálától áthatva kötelezi magát a megye az emlékmű átvételére és gondos őrizetére.

Az Ős Nyitra — ugymond — mely annyi ellenséget látott, annyi ostromot látott és vert vissza, mely annyi szenvedés és viszontagság után ma nem csak érzelmre, hanem nyelvre nézve is magyar, csupán magyar kultura forrásaiból táplálkozik és anyagi erejét meghaladó áldozatokat hoz, hogy a kulturális törekvések központja legyen és Érsekújvár, amely oly hatalmas védbástyája volt nemcsak hazánkknak, hanem Ausztriának is, bevehetetlen várai a magyarságnak. Szokolcza is hiven emlékeznék meg régi nagyságáról és hivatásáról, Sella, Galgóc, Kosztolány, Holics, Kesseleők új várakká lennének, a régi bástyák helyét emberi testek foglalnak el a Vág, a Morva völgyében, 100,000 védőkar emelkednek fel, ha a trónt, a hazát, annak szabadságát, területi épségét, nemzeti egységét, a magyar kultura vívmányait veszély fenyegetné. Beszéde végén az alispán isten áldását kérte a hazára és minden hű fiára.

Crausz beszéde siker dolgában még a Bendéén is túltett. A megye kivált lelkesedett, de mindeikire hatásos voltak az igaz, őszinte magyar szavak.

Ezután felolvasták az emlékiratot, mely szószerint egyezik az eddigiekkel az elejében aztán így folytatja:

Ez az emlékmű hivatva van egyrészt a Nyitra vára és vele az északnyugati országrészeknek Árpád vitéz hadai által történt elfoglalása emléket megörökíteni, másrészt pedig arról a hegytetőről szerteszét fel a haza bérczoszorus határáig, le a Dunáig keletnek és nyugatnak fennen hirdetni, hogy ennek a vidéknek a népe, mely magát ezt az emlékkövet kegyelettel vette gondos őrizetébe — nyelvben és szokásokban bár idegen, de érületben mindenkör hűséges tagja a nemzetnek, rendíthetetlenül megbízható támasza a hazának. Hirdesd te is azt, te emlékkő, időtlen időkig, honfőnek és idegennek egyaránt és ezzel a magasztos hivatással állj, a mig a haza áll!

Az oklevélnék a nemzetiségre vonatkozó passzusa természetesen nem éppen tetszett.

Az alispán a miniszternek arany emlékermet nyújtott át. Az érme, melyek közül ezüstből valót osztottak a notabilitásoknak, szép kiállításúak. Egyik oldalon a város és megye czimere, másikon az emlékoszlop.

Ekkor a cigányzene rázendítette a Rákóczyt s a szekértábor visszaindult. A cigánybandáról érdemes megemlékezni, mert talán ez az egyetlen cigányzenekar e honban, mely dobbal és czintányérral működik.

A banket két órákor volt és azt az órát, amely a banketig kínálkozott, a vendégek felhasználták, hogy a várost egy kissé megnézzék.

Herman Ottó a parasztszociálizmusról.

Miskolcz déli kerületének függetlenségi képviselője vasárnap d. u. tartotta meg beszámoló beszédét, a melyben nagy figyelem közt fejtegette a többi közt az ugynevezett parasztszociálizmus kérdését.

A lefolyó ezredév legzomorubb mozzanatának nevezte azt, a mikor Hódmező-Vásárhelyen a legelső jövérv magyar ember azt mondta: »Én nem vagyok magyar, hanem nemzetközis szociálista.« Mi az oka annak, hogy éppen Hódmező-Vásárhelyen ütötte fel fejét a parasztszociálizmus, miért nem Szegeden, a melyet élsépert a Tisza árvize, roppant nyomort kelteve maga után. Hódmező-Vásárhely óriás határkeves birtokos kezében van, ez a kevés birtokos eksztranziv gazdálkodást folytat s éppen nem élhet meg a felszaporodott népesség. — Szeged városa 40,000 holdnyi birtokát kis részletekben bérbeadja saját polgárainak, olyan képpen, hogy jusson mindenkinek. A szegedi

elkészítése marad hátra, a melynek munkáját már szintén megkezdtek. Dániel Ernő kereskedelmi miniszter Csörge Gyula államtitkár, Szántó Albert műszaki tanácsos és Procopius Béla dr. miniszteri titkár kíséretében tegnap megtekintette a fővárosi vámtéri Dunahidat, ahol a legapróbb részletekig tájékoztatta magát az építési munkálatok állása iránt. Több, mint egy órai beható szemle után a miniszter azzal a megnyugvással távozott, hogy a hidat a kitűzött határidőre teljesen elkészül és a forgalomnak átadható lesz.

*** Egy magyar matrona halála.** Gr. Dessewffy Emilné, született báró Wenckheim Paulina, nyolczvan éves korában, szomorú özvegyiségének harminczadik esztendejében, augusztus 24-én meghalt. Az elhunyt özvegy grófné, mint Dessewffy Emil grófnak, a magyar tudományos Akadémia elnökének felesége, a nemzeti ébredés korában élénk részt vett abban a hazafias munkálkodásban, mely a magyar nemzetet ismét magyarrá tette. Az ötvenzes években háza gyűhelye volt az ország legkiválóbb főúri tagjainak, előkelő szellemi munkáinak, ép úgy, mint a mikor férje, gróf Dessewffy Emil, hatalmas szónoki tehetségével egykoron vezére volt a tudományos és a hazafias politikai törekvéseknek. Az özvegy grófné harmincz évig tartó özvegyisége alatt teljesen elhunyt férje emlékeinek és családjának élt. A büdöspalotyi kastély valóságos zarándokhelye volt a szegényeknek, a hova senki sem fordult vigasz, segítség nélkül. Holttetemét nemcsak családja állja körül, hanem az egész vidék és jötevé őrangyalát siratja az özvegy főúri matronában.

*** A bürókrat mindent ellát.** A népszínház egyik műsor-operettében fordul elő a rövidlátó pápaszemés hivatalnok, a ki azt éneklé:

„A bürókrat
Mindent ellát . . .“

Csak az a kérdés, hogyan? Schiltigheim német községben mintaszerűen. Megtörtént ugyanis, hogy az oda való tanító a folyóól kimentette barátját a kit már-már elragadtak a csapkodó hullámok. Es mit tett a hatóság? Elküldött a tanítónak egy fizetést és meghagyást 2 márká 50 fillerről — tilos helyen való fürdés miatt!

*** A mohácsi emlék.** Háromszázhetvenedik esztendeje volt e hónap 29-én a mohácsi napnak, háromszázhetvenedik évfordulója annak, hogy a mohácsi mezőre hazánk díszvirága itta rá kihulló vérevel a csatahely eltorulhatatlan nevé: hősvértől pirosvált gyászter. Mint minden évben úgy ez idén is gyásznapot ültek szombaton. Az emlékünnap — a Bög réten a szerencsétlen csata színhelyén volt ezernyi nép jelenlétében. Három szónoklat volt, magyar, horvát és német nyelven. Rezbányai József, a pécsi hitoktató szép magyar beszédet mondott az elvert hősekről, Neumayer Dező horvátul beszélt a vallásról és hazafiságról. Prandtner himesházi plébános pedig német nyelven szólt a nemzetiségi különbség nélkül megjelent halgatóságához. A szónoklatok után Keserics esperesnél nagy banket volt. Az első felköszöntőt a királyra mondták, a másikat az elvert hősek emlékére. Ez az emlékezés a kalvária kápolnájában ez volt eddig minden a mivel a nemzet a mohácsi szerencsétlen hősek emlékének adózott. Ez is csak magányos ember egy régi alapítványtevő lelkesedésének köszönhető. De nem lesz így a második ezredévben. Mohács város polgárai szívükben hordják azt a nagy emléket, melyet a magyar történet városuk nevéhez csatol örökre s még az ezredik esztendő örömei közt is eszükbe jutott, hogy ne csak a dícsőségnek, hanem a gyásznak is tartozik a magyar nemzet egy emlékekkel, ott a mohácsi síkon. Megemlékeztünk kezdetén erről a mozgalomról s nem akarjuk a gyásznap évfordulóját elmúlni engedni a nélkül, hogy a mohácsi emléket fizyelmébe ne ajánljuk a nagy közönségnek, a melynek lelkesedése, adakozása annyi hazafias tervet segített már sikerre. A mohácsiak méltó emlékekkel akarják megjelölni a nagy csatateret, mely különben diadal helye

is. mert szavolyai Jenő évek multán tudvalevőleg visszaadta ugyanitt a kölcsönt a töröknek. A gyűjtő bizottság — mely Kardos Kálmán főispán védelme és Sepácz József mohácsi városbíró elnöklése alatt a város és megye kiváló férfiai közül alakul — 6000 forintnál többet gyűjtött már össze az emlékre s közönségen forog most is adakozásra hívó szózata — „Hőseink sirja, zászlóaink sirja, főpapjaink sirja, királyunknak sirja: egész hazánk sirja ez a nagy temető“ — mondja Mohácsról az ékezzszavu fölhívás. Halálos tusáját vitta itt meg hazánk. Százévek fia nem siratnak mást csak a mi itt elveszett. Ünneplő hazánknak magyar közönsége, elmondjuk tenéked, hogy ez a temető mostan is csak pusztaság s a ki megkeresné, nincs ki rátaláljon. Ezeknek a hőseknek sirja emléket, ennek a temetőnek föltamadáról beszélő kápolnáját akarjuk megépíteni. Gyöngék az erőnk, hogy magunk tehesük: erős a szabad Magyarország, hogy ő meg tehesse“ Megemléztük itt, az évforduló alkalmával a mohácsiak szózatait és reméljük hogy a magyar közönség fölépíti rövid időn az emléket II. Lajosnak a szerencsétlen királynak Tomory érseknek; a büszke vezérnek és elhullott hőseiknek.

*** Beiratás az egyetemen.** A budapesti tudományegyetemen meg egy hónapig tart az ezredévi nagy szünet. A jövő iskolai évről a beiratkozások szeptember 25-ikén kezdődnek és tízenkét napig tartanak. Az egyetemi központi iroda déjelő tönkint a szünet alatt is nyitva van.

*** A börtörvény új végrehajtása.** Egy felette érdekes hírt közöl a Borászati Lapok. A börtörvény végrehajtási rendeletének új átdolgozásáról van szó, sőt már az előmunkálatokkal foglalkoznak is a földmívelési miniszteriumban. Azok az óriási visszaélések, a melyek gunyjára a különben jó törvénynek, ép úgy napirenden tartják a borhamisításokat, mint annak előtte, arra idították Darányi Ignác földmívelési minisztert, hogy a helytelen végrehajtás okai után kutatva, a bajok orvoslásához lásson. Darányi miniszter semmivel sem szeretne nagyobb népszerűséget, mintha erélyes intézkedései folytán az ő nevéhez fűződnek a borhamisítások megszüntetése Magyarországon, másrészt azonban igen kívánatos volna, ha a borhamisítási törvény reviziójával annál a termelődél is lehetetlenné tennék a borhamisítást, ki ezt rendszeresen üzi, hogy ezáltal borát szaporítsa, színét megváltoztassa és ízét javítsa. A börtörvényre szükség van, de csak akkor, akkor, ha az okosan van megcsinálva, és annak végrehajtása nem bír azon látszattal, hogy a hazai bor kereskedelmét nehezítse meg az ország közgazdasági és kereskedelmi érdekeinek rovására.

*** Francia hirlapírók az Otthonnak.** A francia hirlapírók remek ajándékkal lepték meg az Otthon írók és hirlapírók körét. Az ajándék egy ma-sziv nagy, nehéz bronztábla, melyen egy domborművü géniusz harsonába fúj. Alul a következő felírás van belevésve:

„A leurs notes du cercle „Otthon“ lei delegations française au congrés internationale de la presse a Budapest 1896.“

Készítette A. Injalbert. Holnap szombaton délután 3 órakor O b e r m a y e r a köztársasági hirlapírók egyesületének igazgatója ünnepélyesen adja át es Horváth Gyula alelnök az Otthon nevében átveszi.

*** Díjlövészet.** Az aug. 30-án tartott lövészet eredménye a következő: Díjat nyertek legjobb mély lövéssel W e s z t e r I s t v á n 4 koronát, legjobb körülövessel F ü r s t O d ö n 2 koronát. Az egyesület vezetőségétől nyert értesülésünk szerint szombat, es vasárnap nagyszabású díjlövészet lesz, melyre előre is felhívjuk a figyelmet. Az 5. és 6-án tartandó díjlövészet nagy érdekelttség közt fog végbemenni, amennyiben már eddigelé is több vidéki lövészegyesület jelentette be részvételt. A nagyváradi, szatmári és késmárki lövészek is versenyeznek a díjakért, melyek a mai naptól

kezdve Tóh Ferencz kirakatában láthatók. — Egybekötte a díjlövészetet a polgári lövésztársulat tekepálya helyiségében. Szintén szeptember 5 és 6-án versenytékezés tartatik a következő díjak mellett: I. verseny: 9 bábra 3 egymást követő egyenes dobással: 1 díj 1 drb. cs. kir. arany. 2-ik díj 1 drb. 10 forintys arany. 3-ik díj 6 korona. 4-ik díj 4 korona. 5-ik díj 1 korona. II-ik verseny: 3 bábra (első, király, hátulsó): 3 egymást követő dobással az első bából számítva. 1 díj: 1 drb. cs. kir. arany. 2-ik díj 1 drb. 10 frcos arany. 3 díj 6 korona. 4 díj 4 korona. 5 díj 2 korona.

*** A versenydíj.** Miféle kelyhek ezek? — Kérdi egy jól öltözött ur az aranyműves boltba lépve a mint meglátta az asztalon levő díszes arany és ezüst kelyheket.

„Ezek uram a löversenyi győzők versenydíjai lesznek — felelt az ötvös.“

„Ha úgy van, fussunk hát mi is érte“ — mendá az idegen s egy aranykelyhet felragdva futásnak eredt. Az aranyműves utána.

A nyertes a m á s i k l e t t .

*** Az érsemjéni Kazinczy emlék.** Nemrégiben az a hír terjedt el, hogy Kazinczy Ferencz, érsemjéni emlékoszlópa, a melyt 1859-ben, születése századik évfordulóján emeltek, fölötte siralmas állapotban van. A debreczeni Csokonai-kör erre felvilágosítást kért. Érsemjéni előjáróságától, hogy mi igaz a hír-ből. A bíró és jegyző válasza mint debreczeni tudósítónk írja — ma érkezett meg és érdekes dolgokat mond el úgy az emlék mostani állapotáról, mint felállításának történetéről. A szürke gránitból faragott oszlop maga most is olyan, mint 1859-ben történt felállításakor volt. Csak a bevésett betűk és a tetején levő vas cserkoszoru aranyozása kopott le teljesen. A vaskerítés is ép, noha némi apróbb szépség hiány javítást igényel. Az oszlopot környező kis park azonban igen szomorú állapotban van. Sodrony kezítés tönkre ment, a faoszlopok elrodhatók és kidüledtek. Emiatt bármiféle jószág bejárhat a kertbe s téphei, rongálhatja a szép növényű fajt, cserjéit. A semjének magok szeretnek fentartani az emlékművet, de szegények, nincsen rá pénzük. A jó karba hozatalra kellene vagy 200 forint. Meglehet, hogy a Csokonai-kör társadalmi uton összegyűjti ezt az összeget, de hamarabb helyre állíthatná a kegyelet Kazinczy emlékét, ha a magyar tudományos akadémia is megnyitná az erszenyét. Hiszen úgy is az akadémia készítette 1859-ben 1000 forintért ezt a követ, míg a felállítás költségeit és a park rendezését Krajnik Alajos semjéni nagybirtokos vi-ele, aki unokatestvére volt Kazinczynek. Ha Krajnik meg élne, bizonyosan szívesen kijavítaná a parkot és nem várna az akadémiaira.

*** Kétféle büszkeség.** Az ö n é r z e t e s e m b e r büszke arra, a mi; a h i u pedig büszke arra a m i n e k m á s o k t a r t j á k .

*** Elítelt sikkasztó.** Békés-Csabáról táviratozzak, hogy az ottani törvényszék ma hirdette ki ítéletét W i l h e i m S o m á n a k , a bánfalvi takarékpénztár sikkasztó könyve-jének büntetésében. Szerényen, alig 50.000 forint befizetett alaptőkével operált a bánfalvi takarékpénztár. A könyvelő Wilhelm Soma volt a tulajdonképeni vezetője az intézetnek. Az igazgató Hoffer Vilmos nem értet a bank igazgatásához, az igazgatóság tagjai valamennyien iparos mesteremberek, maga a pénztáros is köztelverő iparos volt: hagyták tehát Wilhelmet operálni, a ki hűtlenül meglopta az intézetet. Mosszabb időn át folytatott sikkasztásait hamis tételek bevezetésével leplezte, míg a jakarékpénztár pénzén forgatott üzérkedéseibe belebukva, csödbe került s a volt tanítónak ott kellett hagyania állását is. Utója csakhamar rájött a sikkasztásokra s az intézet megtette Wilhelm ellen a büntető feljelentést. Wilhelm az intézetnek sikkasztásai folytán 21.000 forint kárt okozott. Vele együtt kiderült a vádoltak padjára Hoffer igazgató is, kit azonban a törvéuszek a mai végtárgyaláson az ellene emelt vádak alól felmentett, míg Wilhelmet három évi börtönrre ítélte.

*** Erős hit.** A babona azt tartja «Ha az utcán gombostűt lelsz, kapd fel és az nap szerencse ér» Valaki a ki erősen babonás volt, a minap a posta előtt egy gombostűt pillantott meg és rögtön utána kapott hogy felvegye. A hirtelen mozdulat folytán a kalapja leesett s elgurult s a postakocri keréke alá került a mely ép akkor rohogott ki a kapu alól; a hosenträgerje elszakadt, az inggalléra kigomboldott és a hamis fogsora kiesett a szájából s összetört a kövezeten. De a gombostűt, azt még is felvette.

*** Oszkár svéd király botja.** A svéd király a nemrégiben Norvégiában járt s egy vasúti állomás vendéglőjében reggelizett. — Ekkor történt az az incidens, melyről a világ összes lapjai beszéltek, hogy egy norvég dal-együttes a királyt reggelijénél zenei produkcióikkal akarta mulattatni, de a király, kinek a reggeli nem ízlett, a dal meg nem tetszett, bosszusan hagyta el a vendéglőt. A peronnon egy vasúti munkás kalappal a fején állt az udvari vonat mellett, a király egyenesen feléje ment s botjával leütötte a munkás fejéről a kalapot, miközben kegyesen odaszólt az embernek; le a kalappal! A mikor ennek a lojalis rendreutaitásnak híre világgá repült, ugyanekkor tudták meg az emberek azt is, hogy Oszkár király Nansent táviratilag üdvözölte és sürgönyében sok szépet mondott a kulturáról s a tudományról. Most a norvég lapok párhuzamot vonnak a svéd királynak a peronnon való szereplése s a tudomány és kultúra iránt táplált rokonszenve között s arra az eredményre jutnak, hogy a tudomány védnökeinek ezt a kis atavisztikus kézmozdulatot nem szabad roz néven venni A királynak szabad a munkás fejéről leütni a kalapot, ha máskülönben a király a tudományok védnöke:

*** Névtelen levél.** Ha a g y á v a s á g leírja, a mit az irigység diktál neki, meg születik a névtelen levél.

*** Az izópallagi pap krónikái.** Rövid időközökben érkeznek újabb és újabb krónikák hozzánk azokról a felháborító botrányokról, a melyeket P o p o v i c s Emil izópallagi lelkész követ el, a ki ellen tudvalevőleg folyamatban van a fegyelmi vizsgálat. — Most újabb arról adnak hírt, hogy ez a jeles reverendas ur az utcán nagy patáliát csapott, letérdelt és úgy káromolta a nép előtt egyik szomszédját, le nem írható szavakkal. Szombaton pedig a szomszéd Kőalja közseg koresmájában szidalmazta a lakóok közül azokat, a kik az ő féktelen izgatásai dacára is felmerésztettek menni a magyarok fővárosába és ott meg merték nézni a kiállítás. Ezen újabb botrányairól hívei ujjal feljelentést tettek a nagyváradi gör. kath. szentszéknél, kérvén Popovitsnak mielőbbi eltávolítását. Az izópallagiak most már türelmetlenül várják a szentszék intézkedését.

Közgazdaság.

Kőbányai sertés-piacz.

szept. 1.

Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű Öreg nehéz (páronként —400 klgon felüli súlyban 45 krig. 2. Öreg közép (páronként 300—400 kilogram súlyban) — krig. 3. Fialat nehéz (páronként 20 klgon felüli súlyban) 53-54 krig. 4. Fialat közép páronként 251—320 klg.— súlyban 54—55 krig. 5. Fialat könnyű páronként 250 kgr. terjedő súlyban — krig. Magyar szedett nehéz páronként 280 klg. felüli súlyban 45—46 kr. Közép pkint 220—180 klg. fel-súlyban 44—45 krig. Könnyű pként 220 klg. terjed súlyban 43—44 krig. III. Szerbia Nehéz pként 220 ki felüli súlyban 48—49 krig. Közép pként 220—260 klg terjedő súlyban 45—46 krig. Könnyű pként 220 klg terjedő súlyban 44—45 krig.

Sertés létszám 1896 aug. 30. napján volt kész telen 3222 drb. 1896. aug. hó 31-ik napján felhajtatott — drb. 1896 aug. 31-ik napjan elszállított 403 db. 1896. évi szeptember-hó 1-ső napjára marad készletben 2819 db. A hizott sertés üzletirányzata — változatlan.

Budapesti gabonatözsde.

aug. 31.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

B u n a	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg
Bánsági ó	75	—	76	—
»	77	6.85	6.95	78
»	79	7.05	7.19	80
Tiszavidéki ó	75	—	76	—
»	77	7.05	7.10	78
»	79	7.20	7.25	80
Pestvidéki ó	75	—	76	—
»	77	7.00	7.05	78
»	79	7.15	7.20	80
Fehérmegyei ó	75	—	76	—
»	77	7.00	7.05	78
»	79	7.15	7.20	80
Bácskai ó	75	—	76	—
»	77	7.05	7.15	78
»	79	7.2	7.30	80
Észak magy	75	—	76	—
»	77	—	78	—
»	79	—	80	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram.
Rozs elsőrendű új	70—72	6.29 6.30
» másodrendű »	—	6.10 6.15
Árpa takarmánynak »	60—62	4.20 4.50
» égetni való —	62—64	5.20 5.90
» serfőzdei —	64—66	3.49 7.70
Zab — új	39—41	3.50 5.75
Tengeri búsa i — új	—	3.80 3.90
» más nemű »	—	3.70 3.75
» —	—	0— 0—
Repeze búsaági	—	10.10 10.75

CSARNOK

Az Ypszilonosék.

— Elheszélés. —

Fordította: **Kalocsa Róza.**

A főváros egyik külvárosi fődztintas házának lakói, szokas szerint, porcellán cím-táblaikat előszobák ajtajára kiszögezték. — Szerény, idősen hangzásu nevek voltak ezeken a táblakon, csupán az utcára szolgáló fő lakás ajtaján díszelgett egy, a többinél nagyobb, aranyos szegélyű tábla, melyen ékes, nyomtatott betűkkel ez arisztokratikus név volt olvasható:

Cserépi Cserépy Aladár.

A ház idegen ajku lakói nem egyszer eltorzították e nevet Cserépy né nagyságának legnagyobb bosszuságára, elhagyván az ipszi-lont, mire az urnő minden egyes alkalommal természetű büszkén kiegyenesítve, hátraszegett fejjel nézett le az értelmetlen bünösre és fennhéjázó modorban adta mindenkinek tudtára, hogy az ő családi nevének végén ypszilon van, y p s z i l o n, ismétlé erősen hangsúlyozva.

A ház lakói darab ideig meghunyászkodva fogadták a rendreutaitást, míg egyszerre csak — ki kezdte, ki nem kezdte, az titok maradt — az egész házban az volt a Cserépyék neve, hogy: Y p s z i l o n o s é k.

A szomszédok mosolyogtak, ha a Cserépy háza-pár együtt kiment az utcára, a nő mindig fekete selyem rubában, karsu, sovány természetű élénk szemekkel, de a melynek Cserépy né igyekezett blazirt, előkelő kifejezést adni.

Cserépi Cserépy Aladár ur is karsu volt; szüntelen szürke ruhában járt, e mellett szépen gondozott oldalzakállt és hófehér kezelt viselt, a mely ujjahegyéig ért, különben ő maga a megtestesült jámbor-ág volt és teljes életében egyetlen egyszer rugott ki a hamból — akkor, a mikor tizenkilenc éves korában mint kadét egyszerre önállóságra tett szert.

Első napon még, mint szófogadó és jó nevelésű fiúhoz illik, szülőivel együtt sétált ki a városerdőbe; második napon már pajtásai-ival ivott, játszott és máskülönben excessust követett el, mivel alaposan blamirozta magát, és — két hónap mulva ezerforint adóssággal és azzal a határozott utasítással küldték haza szüleikhez, hogy a katonai pályára szemmiké-
sem való.

Mikor többszöri kísérletek után ténynek bizonyult, hogy tehetségei önálló pályára csakugyan nem képesik, apja utoljára ügy-
védi irodába adta, és itt, mint irnok, folytonos felügyelet alatt, az ifju Cserépy becsületesen végezte dolgát, akár egy iskolás gyerek és semmi okot nem adott többé panaszra.

Minthogy kollegáival sohasem beszélt, élceiken nem nevetett, gögőnek tartották és ők sem szóltak hozzá.

Pedig tartózkodása kizárólag félénk természetének a következménye volt. — És ezt, Hőpfer Lujza, egy grófi család házi kisasz-
szonya csakhamar felismerte benne.

A leánnyal naponként találkozott Cserépy a mint hivatalába ment.

Először csak a leány nézett rá, majd a bátortalan ifju is kezdte viszonzni ezt a tekintetet. — Azután a leány mosolygott, a fiu szintén; azután a leány köszönt, a fiu kalap-
ját kapta e, végre beszélgetésbe elegyedtek — az az Lujza kisaszony beszélt és Cserépy, áhitattal. Tyűh! micsoda hangzatos nevek elő-
sorolása volt az, csakugy berregtet! Lujza kisa-
szony tizenhat éves kora óta forgott mag-
gas és előkelő körökben, és mindenütt fel-
veite a nők szokásait, modorát, gondolkodás
módját, valami finom ösztönrel volt megáldva
melynél fogva rögtön eltalálta az igazit. Egyik
házban igazhivó, jámbor, másikban felvilágo-
sult, a harmadikban kimért, tartózkodó, a ne-
gyedikben mindenkinek kedvét kereső. — De
alapjában véve ez mégis csak boldogság volt
és gyakran kimondhatatlanul boldogtalannak
érezte magát, nem lévén a világon egy olyan
emberi lélek, mely ő hozzátartozott volna. Lujza
egy ilyenféle utcazi beszélgetés alkalmával
könyekbe tört ki és otthagya Cserépyt a fa-
képné, ki sóbálványként értelmetlenül bámult
utána.

Most néhány napig a leány némán fe-
szesen haladt el mellette, és csak egy hét
mulva, a mikor az urhölgy nyájasabbnak lát-
szott, bátorodott neki Cserépy annyira, hogy
hogyan létező tudakozódjék Lujza kisaszony
szemrehányásokkal halmozta el: sohasem lát-
tott olyan szivtelen férfit, ő bizalommal volt
hozzá, de az meg sem hatja, s nem! jéghideg
marad; de igaz szintén férfi, ki egy szegény
leány finomabb érzületét felfogni s becsülni
nem képes.

(Folyt. köv.)

MUTATÓ TÁBLA.

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, csütö-
rtökön és szombaton este 6—7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán é
szombaton d. u. 3—6 óráig.

A hír. törvényszéknél jegyzőiroda nyitva
nétköznapokon d. u. 3—5 óra közt, vasárnap és ünne
napon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a be
adványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u
3 órakor ünnepnapokon d. e. 11 órakor.

A debreceni hír. járásbírság szóbeli ke-
reseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat felvesz **ked-**
den és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelen-
hetnek minden szerdán.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában
nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt
11—12 óráig

Muzeum, a kollegiumban, nyitva van vasár-
naponként. e. 10—12-ig.

A Gönczy-egyesület „Otthona“ a keresk
kad. palotájában

Anyakönyvi hivatalos órák:

Délelőtt:
Hétfőn) 11—12 óráig.
Csütörtökön)
Kedden)
Szerdán) 9—11 óráig.
Pénteken)
Szombaton)

Délután:
Mindén hétköznap 2—5 óráig.
Vasárnap délelőtt 9—12 óráig

